

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

24. Respondetur ad argumenta contraria adducta à Melchiore Cano. Ex
part. 11. tractat. addit. 2. res. etiam 24.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

in manuscripſis ; & probatur primò ratione generali, quia ſemper præſumendum eſt pro capite, quando non apparet manifeſtus error: cum ergo conſiſt ex ſecunda concluſione, Papam non poſſe errare in approbatione alicuius Religionis, ſtatuo aliquid contrarium iuri naturali, aut diuino, conſequens eſt, quòd neque poſſit dici ipſum errare quantum ad hoc, quòd eſt approbare, quòd hic, & nunc eſt diſconueniens.

11. Secundò ſpecialiter probatur de Romano Pontifice, quia habet aſſiſtentiam Spiritus Sancti in hiſ, quæ pertinent ad regimen vniuerſalis Eccleſiæ, ſed approbatio Religionum etiam quantum ad circumſtantias, & quantum ad modum pertinet ad regimen vniuerſalis Eccleſiæ. Ergo, &c.

12. Vnde ex hiſ ſequitur neque dici debere Romanum Pontificem errare in approbatione Religionum, quantum ad multitudinem. Sic teneo contra Bañez, vbi Monteſinus *vbi ſupra* dicit, quòd audaſter nimis id affirmatur, & probat argumento, quòd vitur Bañez pro ſua ſententia, quia ſi Romani Pontifices *ſupra* relati decreuerunt, deinceps nullam fundari Religionem ſine authoritate Sedis Apoſtolicæ, quoniam erant tunc temporis multi Religioſi, taliter quòd multitudo pareret conuſionem: Ergo dicendum eſt, quòd Papa approbante non poſſit eſſe hoc inconueniens in Eccleſia, vt ſint tam multe Religiones approbatae, quòd multitudo pariat conuſionem. Vnde non eſt timendum, quòd Papa in approbandis Religionibus imprudenter ſe gerat, ſicut neque in condendis legibus, quæ ad vniuerſalem pertinent Eccleſiam.

13. Nota tamen, quòd licet opinio Bañez, Syluij, & aliorum ſit ſatis probabilis, verum tamen ipſimet exiſtimant non poſſe dici de facto, vel erraſſe Pontificem imprudenter aliquam Religionem approbando, vel aliquam earum, quæ per ipſum approbatae ſunt, eſſe inutilem abſque magna temeritate; cum temerarium ſit de eo, quòd Pontifex palam probat, diuerſum ferre iudicium, cumque Paſtoris præſertim Summi ſententia ſuſpicenda ſit, non ſiniſtre interpretanda.

RESOL. XXIV.

Reſpondetur ad argumenta contraria adducta à Melchior Canone. Ex part. 11. tr. addit. 2. Ref. etiam 24.

1. **F**ateor Melchior Canum ex inclyto Ordine Dominicano fuiſſe virum ſapientiſſimum, & acutiſſimi ingenij, ſed circa præſentem difficultatem meritò ab omnibus Theologiſ reicitur, vnde aduerſus illum Arriaga *in curſu theol. 10. 5. diſp. 9. ſect. 6. n. 36.* ſic ait: Vehementer mitor, Canum admiſiſſe in approbando Ordinem Religioſum, errorem cadere poſſe in Pontificem, per quòd ſanè, & ſuæ propriæ Religionis vehementer nocuit; ſi enim indè potuit ipſe aliùſve dubitare, an Pontifex erraſſet in Sancti Franciſci Ordinis, v. g. approbatione, potuere eodem modo, & alij dubitare, an non in confirmatione Ordinis Sancti Domini erratum fuiſſet. Non ergo debemus vilo modo talem veritatem in dubium vertere. Ita ille.

2. Vnde ad argumenta Cani *ſup.* adducta reſpondent Caſtillo, Syluius, & alij *vbi ſup.* Dico igitur cum ipſis ad primum ex auctoritate Innoc. III. non haberi, quòd ipſe aduerterit nimiam Religionum ab Eccleſia, ſeu ab eius capite approbatarum multitudinem Eccleſiæ incommodare, quia prohibet quidem, ne quis de cætero nouam Religionem inueniat, idque ne nimia Religionum diuerſitas grauem in Eccleſiam Dei

Tom. I X.

conuſionem inducat; ſed iſta prohibitio ſic intelligi debet, vt nullus inueniat nouam Religionem, quam ſine approbatione Pontificis inducat, & executioni mander: Alioquin contra iſtam prohibitionem feciſſent Sancti, Franciſcus de Paula, Ignatius de Loiola, & alij, qui poſt Innocentij III. tempora nouas Religiones à Sede Apoſtolica probatas, & confirmatas induxerunt, id, quòd nemo orthodoxus dicere audebit.

3. Ad ſecundum reſpondetur, Gregorium manifeſtè loqui de multiplicatione Religionum à Sede Apoſtolica non probatarum, quando dicit, quòd importuna petentium inhiatio Religionum multiplicationem extorſit.

4. Quòd autem attinet ad id quòd ſumitur quòſdam Ordines etiam per Sedem Apoſtolicam probatos, fuiſſe poſtea abſolitos; ſeu extinctos: Reſpondetur id traditæ doctrinæ nihil penitus obſtare. Succellu enim temporis, vel ob malitiam inhabitantium, vel propter circumſtantiam temporum, vel propter aliquid huiusmodi, contingit, quòd Religiones, quæ ab initio erant Eccleſiæ vtilis, ſiant inuiles, ideoque mereantur extingui. Et propterea quando in ſimili caſu ſucceſſor Pontifex extinguit Ordinem à Prædeceſſore probatum, non arguit illum prædeceſſorem erraſſe; ſed tantum variatas eſſe circumſtantias, ob quòd id, quòd antea prudenter fuit approbatum, poſtea etiam prudenter aboleatur.

5. Et ex hiſ reſponſio ad tertium haberi poteſt. Quibus tamen addendum videtur non liquere, quòd Cæleſtino V. approbauerit Ordinem, & ſtatim Fratricellorum, Prædeceſſor quidem ipſi ſe ab eo priuilegium, & approbationem habere; ſed prædeceſſor ſolum, non autem probabant. Bonifacius autem VIII. ei ſuccedens ex certis, & rationabilibus cauſis omnia à Cæleſtino conceſſa, quæ per ipſum Bonifacium non contingeret approbari, vitibus penitus vacauit: iſtud autem priuilegium non inuenitur per Bonifacium approbatum, vt dicitur *Extrava. 10. 2. tit. 7.* Et hinc eſt, quòd Ioannes ſtatim illum non admiſerit, præſertim cum deprehenderit ipſos habere errores, quos Cæleſtino Pontificatum regente occultauerant. Error autem perſonarum non facit ſtatim, in quo verſantur eſſe malum, & ſi merito poſſit eſſe cauſa ſtatim alioquin ex ſe bonum extinguenti.

6. Itaque ad ea, quæ dicit Canus reſpondendum eſt nos non negare Religionem approbatam ab vno Romano Pontifice poſſe extingui auctoritate alterius, inò & eiufdem pro diuerſis temporibus; nam quòd hic, & nunc prudenter iudicatur conueniens pro alio tempore, poteſt etiam prudenter iudicari diſconueniens, ex quo capite oriatur mutatio legum quæ ſunt de iure poſitiuò: quòd iudicium diuerſum poteſt oriri ex incuria, aut malitia Religioſorū Religionis aliàs approbatae, aut ex eo, quòd aliquid agant, vel tollant Religioſi de ſua regula, ratione cuius reddantur leges minus vtilis, aut forte contrariæ ad obſeruationem ſtatus perfectionis, vel denique ex nimietate peccatorum ipſorum Religioſorum.

7. Vnde ex hiſ non pugnat, quòd minus aliquæ Religiones, alioqui, & ex ſe, & pro eo etiam tempore, quò approbatae fuerant, Eccleſiæ vtilis, ſucceſſu temporis, vel ob malitiam inhabitantium in ea, vel propter circumſtantias temporum, & ſtatim Eccleſiæ mutatum, inuiles fieri, ac proindè etiam abrogari poſſint, quòd enim legibus, id etiam Religionibus quoad hoc accedere poteſt, vt omnes fatentur: Idque ſolum probant exempla, quæ Canus *loco citato* aſſert, quamuis fortè non omnia ſufficienti auctoritate, ac ſide nitantur.

H h 3

RESOL.